

Utgiftsområde 8 Migration

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens förslag till anslag m.m. för 2010 i fråga om utgiftsområde 8 Migration (prop. 2009/10:1) och motioner från den allmänna motionstiden 2009 samt två motionsyrkanden som väckts med anledning av proposition 2009/10:31 som rör de olika anslagen eller närliggande frågor.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att målet för utgiftsområde 8 Migration ska vara att säkerställa en långsiktig hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

De anslagsbelopp regeringen föreslagit under utgiftsområdet uppgår till ca 5,75 miljarder kronor.

I motionerna tas bl.a. upp frågor som rör resurser till Migrationsverket för utbildning och kompetensutveckling, landinformationssystemet Lifos, uppehållstillstånd för vissa grupper samt höjd dagersättning och återinförande av bostadsersättningen till asylsökande. Även frågan om skola, hälso- och sjukvård för asylsökande, personer som håller sig gömda och s.k. papperslösa tas upp i några motioner liksom frågan om det lämpliga i att Migrationsverket utser offentliga biträden.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna. S-, v- och mp-ledamöterna har i särskilda yttranden redovisat sina respektive partiers anslagsförslag.

I betänkandet finns 11 reservationer (s, v, mp)

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Mål för utgiftsområde 8 Migration	6
1:1 Migrationsverket	6
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	12
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	20
1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden och 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	23
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	24
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	26
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	29
Reservationer	30
1. Utbildningsfrågor m.m., punkt 3 (s)	30
2. Utbildningsfrågor m.m., punkt 3 (v, mp)	30
3. Landinformation i utlänningsärenden, punkt 4 (s, v)	31
4. Landinformation i utlänningsärenden, punkt 4 (mp)	31
5. Asylsökandes boende m.m., punkt 5 (s)	32
6. Skola och sjukvård för barn m.m., punkt 6 (s)	33
7. Skola och sjukvård för barn m.m., punkt 6 (v, mp)	33
8. Vuxnas hälso- och sjukvård, punkt 7 (v, mp)	34
9. Vidarebosättning, punkt 8 (s)	34
10. Vidarebosättning, punkt 8 (v, mp)	35
11. Offentligt biträde, punkt 9 (v, mp)	36
Särskilda yttranden	37
1. Anslag under utgiftsområde 8 Migration, punkt 2 (s)	37
2. Anslag under utgiftsområde 8 Migration, punkt 2 (v)	37
3. Anslag under utgiftsområde 8 Migration, punkt 2 (mp)	38
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	41
Propositionen	41
Motion väckt med anledning av proposition 2009/10:31	41
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	41
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag	48
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	49

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för utgiftsområde 8 Migration

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för utgiftsområde 8 Migration samt godkänner att det tidigare målet upphör att gälla. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 8 punkt 1.

2. Anslag under utgiftsområde 8 Migration

Riksdagen anvisar för 2010 anslagen under utgiftsområde 8 Migration enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 8 punkt 2 och avslår motionerna 2009/10:Sf316, 2009/10:Sf319 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Sf320 yrkandena 4–7, 2009/10:Sf332 yrkande 27, 2009/10:Sf372 yrkandena 1–5 och 16 samt 2009/10:Sf379 yrkande 1.

3. Utbildningsfrågor m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Sf5 yrkande 14, 2009/10:Sf211 yrkandena 22, 27, 30 och 53, 2009/10:Sf379 yrkande 9, 2009/10:Sf380 yrkande 7 och 2009/10:Sf391.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v, mp)

4. Landinformation i utlänningsärenden

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Sf211 yrkandena 29 och 36, 2009/10:Sf332 yrkande 1 och 2009/10:Sf380 yrkande 3.

Reservation 3 (s, v)

Reservation 4 (mp)

5. Asylsökandes boende m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Sf287, 2009/10:Sf297, 2009/10:Sf379 yrkande 12, 2009/10:Sf385 yrkande 2 och 2009/10:Sf405 yrkande 1.

Reservation 5 (s)

6. Skola och sjukvård för barn m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ju384 yrkande 19, 2009/10:Sf285 yrkandena 1–3, 2009/10:Sf319 yrkande 6, 2009/10:Sf320 yrkande 8, 2009/10:Sf342, 2009/10:Sf379 yrkande 16 och 2009/10:Sf405 yrkandena 5 och 6.

Reservation 6 (s)

Reservation 7 (v, mp)

7. Vuxnas hälso- och sjukvård

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Sf5 yrkande 12, 2009/10:Sf282, 2009/10:Sf284 yrkande 2, 2009/10:Sf319 yrkande 4, 2009/10:Sf320 yrkandena 9 och 10, 2009/10:Sf377 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:So463 yrkande 22.

Reservation 8 (v, mp)

8. Vidarebosättning

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ju384 yrkandena 9 och 15, 2009/10:Sf211 yrkandena 44–47 och 2009/10:Sf379 yrkande 13.

Reservation 9 (s)

Reservation 10 (v, mp)

9. Offentligt biträde

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Sf211 yrkande 52, 2009/10:Sf306 och 2009/10:Sf332 yrkande 25.

Reservation 11 (v, mp)

10. Återvandring

Riksdagen avslår motion 2009/10:Sf335.

Stockholm den 1 december 2009

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Veronica Palm (s)¹, Helena Riviére (m), Ronny Olander (s)², Lars-Arne Staxäng (m), Solveig Zander (c), Siw Wittgren-Ahl (s)³, Ulf Nilsson (fp), Mats G Nilsson (m), Göte Wahlström (s)⁴, Lars Gustafsson (kd), Mikael Cederbratt (m), Kalle Larsson (v)⁵, Matilda Ernkran (s)⁶, Fredrick Federley (c), Bodil Ceballos (mp)⁷ och Björn Lind (s)⁸.

^{1–8} Avstår från ställningstagande under punkt 2.

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 i fråga om utgiftsområde 8 Migration och motioner från den allmänna motionstiden 2009 som rör anslagen eller närliggande frågor. Vidare behandlas två motionsyrkanden som väckts med anledning av proposition 2009/10:31. De behandlade förslagen återfinns i bilaga 1.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2009 samt de avvikelser i förhållande härtill som föreslås av s, v och mp. I bilaga 3 återfinns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Under ärendets beredning har Migrationsverkets generaldirektör Dan Eliasson informerat utskottet bl.a. om verkets ekonomiska situation och arbetet med att effektivisera verksamheten.

På förslag av finansutskottet i betänkande 2009/10:FiU1 har riksdagen den 18 november 2009 bifallit regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8 Migration (rskr. 2009/10:42).

Utskottets överväganden

Mål för utgiftsområde 8 Migration

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner förslaget till mål för utgiftsområde 8 Migration.

Propositionen

Regeringen föreslår att det nu gällande målet för utgiftsområdet upphävs och att målet för utgiftsområdet ska vara att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

I propositionen anförs att det nuvarande målet behöver förtydligas genom att ytterligare lyfta fram värnandet av asylrätten. Förtydligandet innebär dock enligt regeringen ingen förändring av den politiska inriktningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning och tillstyrker förslaget.

1:1 Migrationsverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning och avslår därmed förslag om annan medelsanvisning.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om bl.a. utbildningsfrågor och landinformation.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (v, mp), 3 (s, v) och 4 (mp).

Propositionen

Anslaget används för Migrationsverkets kostnader för personal och lokaler, exklusive bostäder för asylsökande, samt övriga förvaltningskostnader. Anslaget används därmed för samtliga kostnader för handläggning och prövning av ärenden, genomförandet av organiserad sysselsättning, förvar respektive myndighetens uppgifter vid överprövning av utlänningsärenden i domstol.

Regeringen bedömer att Migrationsverket kommer att kunna fatta beslut i ca 252 000 ärenden inom verksamhetsområdena asyl, arbete, besök och bosättning samt svenskt medborgarskap under 2010. Verket ska härutöver överlämna överklagade ärenden till migrationsdomstolarna, medverka som part i domstolsförhandlingarna samt avgöra verkställighetshindersärenden.

För att förstärka arbetet med återvändandet av personer med lagakraftvunna avvísings- och utvisningsbeslut föreslår regeringen att anslaget ökas med 40 miljoner kronor. Av dessa medel föreslås att 10 miljoner kronor överförs till anslaget 1:1 Polisorganisationen, utgiftsområde 4 Rättsväsendet, för att polisen ska kunna genomföra utbildningsinsatser i syfte att förbättra kompetensen i verkställighetsarbetet.

Vidare ökas anslaget med 10 miljoner kronor för att förbättra Migrationsverkets kartläggning av asylsökandes utbildnings- och yrkesbakgrund.

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på ca 2 010 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt 2010

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion 2009/10:Sf316 i denna del att riksdagen till anslaget 1:1 Migrationsverket anvisar 290 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. En amnesti bör genomföras och omfatta alla personer som inte fått uppehållstillstånd genom den tillfälliga lag som gällde mellan 15 november 2005 och 31 mars 2006 och de papperslösa som i dag lever varaktigt i Sverige. En sådan reform innebär en besparing på 250 miljoner kronor inom utgiftsområde 8. Vidare avvisas regeringens föreslagna återvändandesatsning. Förvarstagande ska vara noggrant preciserat och ske endast i undantagsfall och med tydlig tidsbegränsning. Kostnaderna för förvar föreslås minskas med 40 miljoner kronor.

I motion 2009/10:Sf319 av Kalle Larsson m.fl. (v) begärs i yrkandena 1 och 2 att regeringen ska återkomma med förslag (amnesti) som ger alla som fått avslag på sin ansökan enligt den tidsbegränsade lagstiftningen samt alla som varaktigt befunnit sig i Sverige sedan den 1 januari 2009 permanent uppehållstillstånd, om det inte föreligger särskilda skäl som talar emot detta eller om personen gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del att riksdagen till anslaget 1:1 Migrationsverket anvisar 140 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. Det är inte humant att hålla människor i förvar under en längre tid. Genom minskade förvarskostnader kan 100 miljoner kronor sparas. Vidare avvisas regeringens föreslagna återvändandesatsning.

Motioner utan anslagseffekt 2010

I motionerna 2009/10:Sf379 yrkande 9 av Veronica Palm m.fl. (s) och 2009/10:Sf391 av Carina Hägg m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om utbildning av personal inom Migrationsverket och domstolar vad gäller

genus- och barnperspektiv i prövningsprocessen. De satsningar som har gjorts för att utreda kvinnors asylskäl måste fortsätta, t.ex. när det gäller möjligheter att få välja handläggare, tolk och offentligt biträde. Det är också av största vikt att personalen utbildas och kompetensutvecklas i att hantera barns speciella asylskäl.

I motion 2009/10:Sf380 av Börje Vestlund (s) begärs i yrkandena 3 och 7 tillkännagivanden om behovet av en bättre landinformation i hbt-ärenden och om möjligheterna att föreskriva att ett asylärende där förföljelse av hbt-personer åberopas ska utredas under medverkan av personal som har hbt-kompetens. Motionären påtalar bl.a. vikten av att Migrationsverkets beslut alltid måste grundas på korrekt landinformation.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion 2009/10:Sf211 yrkandena 22, 27 och 29 tillkännagivanden om att regeringen i kommande regleringsbrev för Migrationsverket bör dels ställa krav på att verket vidtar erforderliga åtgärder för att integrera ett genusperspektiv, dels ge verket i uppdrag att förordna om tortyrskadeutredningar i ärenden där den asylsökande uppgivit att han eller hon torterats, dels ålägga verket att i barns asylärenden använda landinformation som särskilt handlar om förföljelse av barn. Vidare begärs i yrkandena 30 och 36 tillkännagivanden om att Migrationsverket ska få i uppdrag att utarbeta riktlinjer för utredningen och bedömningen av barns asylskäl och organisera kurser i opartiskt användande av Migrationsverkets landinformation. I yrkande 53 begärs ett tillkännagivande om att Domstolsverket bör ge förslag till organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden samt förslag på vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning.

I motion 2009/10:Sf5 av Bodil Ceballos (mp) yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att offentliga biträden ska ges utbildning, av annan än Migrationsverket, för att öka barnkompetensen.

I motion 2009/10:Sf332 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att ett oberoende organ för landinformation bör inrättas samt att om så inte sker måste Migrationsverket tydliggöra vilken landinformation som verket använder sig av i olika situationer. Vidare bör bl.a. landinformationssystemet Lifos, utvecklas så att alla parter kan få en helhetsbild av nationell och internationell praxis. Migrationsverket bör även i sina beslut alltid redogöra för vilken information som kan ha ändrats eller tillkommit sedan tidigare prejudikat eller vägledande beslut samt alltid göra en egen bedömning av läget i ett land. I motionen anges att mer resurser bör avsättas för arbete med landinformation och att det är viktigt att ersättning utgår till de offentliga biträdena då de arbetar med att söka efter landinformation.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att utvecklingen inom utgiftsområdet i stor utsträckning styrs av omvärldsfaktorer som kan vara svåra att förutse och påverka. Samverkan mellan berörda myndigheter och effektiviteten i prövningsverksamheten i alla instanser påverkar också i stor utsträckning bl.a. vistelsetiderna och därmed utgifterna för mottagandet av asylsökande.

Under 2008 sökte drygt 24 000 personer asyl i Sverige jämfört med ca 36 200 personer året innan, vilket innebar en minskning av antalet asylsökande med drygt 30 %. De största grupperna kommer från Irak och Somalia. Första halvåret 2009 sökte 10 395 personer asyl i Sverige, vilket är en minskning med 17 % jämfört med samma period 2008.

Den totala genomsnittliga handläggningstiden i asylprocessen 2008 var i princip oförändrad i förhållande till 2007 (470 dagar). Jämfört med 2007 ökade dock handläggningstiden vid Migrationsverket samtidigt som den minskade vid migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Enligt propositionen är den huvudsakliga förklaringen härtill att Migrationsverket under året prioriterat att avgöra äldre ärenden. Första halvåret 2009 minskade den genomsnittliga handläggningstiden till 432 dagar. Under första halvåret 2009 avgjordes 13 000 ärenden varav 48 % inom sex månader. Den genomsnittliga handläggningstiden var 7,2 månader och antalet öppna ärenden minskade under första halvåret 2009 från 14 000 till 11 350 ärenden.

Antalet ensamkommande barn uppgick den 13 november till drygt 1 800 barn. Sedan 2005 har antalet asylsökande ensamkommande barn och ungdomar sexdubblats. I dag väntar drygt 500 barn i de fyra ankomstkommunerna på att få en plats i någon av landets kommuner.

Cirka 64 000 ansökningar om uppehållstillstånd i anknytningsärenden har kommit in till Migrationsverket under 2008. Därav var ca 45 000 förstagångsansökningar, och nära 19 000 ansökningar avsåg förlängning av uppehållstillstånd i anknytningsärenden. Den genomsnittliga handläggningstiden har minskat från 187 dagar 2007 till 168 dagar 2008 och understiger nu sex månader. Migrationsverkets utgifter för verksamhetsområdet besök och bosättning var förra året 357 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 7 % jämfört med året innan. Ökningen av utgifterna förklaras främst av att antalet ansökningar ökade. Den totala utgiften per ärende har dock minskat med 4 %.

Migrationsverket har förvarslokaler på fem platser i landet. Antalet förvarsplatser utökades under 2008 från 150 till 185. Den genomsnittliga belägningsgraden under 2008 var 97 %. Under 2008 ökade antalet vistelsedygn till 83 419 dygn jämfört med 63 129 dygn 2007. Utgiften per vistelsedygn minskade med 15 % till 2 780 kr.

Ett förvarstagande innebär ett stort ingrepp i den personliga integriteten och i den enskildes rörelsefrihet. Enligt utskottets mening ska institutet därför endast användas om andra mindre ingripande åtgärder inte är tillräckliga och förvarstiden ska vara så kort som möjligt. Samtidigt är

möjligheterna till förvarstagande ett viktigt instrument bl.a. för att en välordnad verkställighetsprocess i avvsnings- och utvisningsärenden ska kunna upprätthållas.

När det gäller återvändande är målet att tiden mellan lagkraftvunnet avvsnings- och utvisningsbeslut och utresa ska minska och andelen personer som återvänder inom lagstadgad tid ska öka. I syfte att öka antalet personer som efter ett lagkraftvunnet avvsnings- eller utvisningsbeslut återvänder ska Migrationsverket verka för att avtal sluts med svenska, utländska och internationella organisationer om åtgärder för att underlätta återvändande samt tillvarata erfarenheter från genomförda projekt. Utskottet delar regeringens bedömning att arbetet med återvändandet av personer med lagkraftvunna avvsnings- och utvisningsbeslut bör ytterligare förstärkas.

När det gäller frågan om uppehållstillstånd för vissa grupper vill utskottet hänvisa till tidigare ställningstaganden. Senast i det av riksdagen godkända betänkandet 2008/09:SfU2 tog utskottet avstånd från liknande krav med motiveringen att det skulle innebära att uppehållstillstånd beviljas utan en individuell prövning i varje enskilt fall. Om annat än de individuella skälen tillåts avgöra om uppehållstillstånd ska beviljas eller inte skulle det enligt utskottet innebära att asylprocessen kommer att styras av icke förutsägbara faktorer eller omständigheter. Eftersom en sådan ordning inte gagnar rättssäkerheten kunde den inte accepteras. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning för anslaget och avstyrker motionerna 2009/10:Sf316 i denna del, 2009/10:Sf319 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del.

Utskottet kan konstatera att det i Migrationsverkets regleringsbrev för 2009 finns krav på myndigheten att redovisa hur man arbetar med att bibehålla och vidareutveckla personalens sakkunskap i frågor som rör mänskliga rättigheter och kvinnors respektive hbt-personers villkor. Vidare ska verket redovisa hur myndigheten säkrar att barns egna asylskäl utreds, bedöms och redovisas i besluten.

Av Migrationsverkets årsredovisning för 2008 framgår att verket arbetar med frågor kring etik och förhållningssätt på flera sätt, inte minst genom verkets kontinuerliga internutbildning – Migrationsprogrammet. Utbildningen innehåller bl.a. kurser om mänskliga rättigheter, kulturmöten, samtalsmetodik samt könsperspektiv och sexuell läggning. För att sprida kunskap och förhållningssätt inom organisationen har verket också ett genusnätverk och ett nätverk för hbt-frågor. Vid Migrationsverket finns det dessutom ett etiskt råd vars medlemmar är utsedda av regeringen och fristående från verket, samt en sökandeombudsman.

Utskottet noterar att enligt årsredovisningen ska det vid tolkning för personer med särskilda behov, t.ex. barn eller kvinnor som blivit utsatta för övergrepp eller liknande, alltid övervägas om tolk med erfarenhet från

sådana tolkningar ska användas samt vilket kön tolken bör ha. För att tydliggöra de frågeställningar som är av vikt att beakta vid utredningsarbete som berör kvinnors skyddsbehov respektive hbt-frågor pågår också en uppdatering av verkets ”handbok”. Verket har även arbetat med frivilligorganisationer kring frågor som rör kvinnors situation, bl.a. om hedersrelaterat våld, och fattat vägledande beslut som gäller hbt-personer.

När det gäller den särskilda hänsyn som ska tas till barn i asylprocessen anges i verkets årsredovisning att ärenden som gäller barn är prioriterade och att verket alltid utreder om barn i familj har asylskäl. Ett antal vägledande beslut har fattats som understryker vikten av att alla barns individuella skäl utreds och prövas. Även den gode mannens roll att stötta det ensamkommande barnet i hela asylprocessen, och särskilt inför ett eventuellt återvändande till hemlandet, har betonats i vägledande beslut. I de fall barnet har egna skyddsskäl redovisas det alltid i beslutet. Utskottet noterar dock att det av årsredovisningen framgår att Migrationsverket behöver utveckla sina rutiner för att redovisa bedömningen av de fall då barn inte har egna asylskäl.

Under 2008 har olika grupper inom Migrationsverket arbetat med att ta fram modeller och riktlinjer för barnkonsekvensanalyser. På ansöknings- och prövningsenheterna är det personal med särskild barnkompetens som handlägger och beslutar i asylärenden som rör barn. Mottagningsenheterna, som har särskilt utsedda handläggare med barnkompetens, använder sig av barnfokuserade familjesamtal för barnfamiljer och dessa genomförs i ett tidigt skede efter familjernas ankomst till enheterna. Handläggare med barnkompetens är också närvarande vid återvändandesamtal. Vidare har ”Temagrupp barn” inrättats för att säkerställa ett verksamhetsgemensamt perspektiv på barnfrågor, stärka det gemensamma ansvaret för barnfrågor samt åstadkomma en framåtblickande utveckling.

Utskottet ser positivt på att Migrationsverket nu intensifierar sitt arbete med de ensamkommande barnen. Bland annat genomförs ett förbättrat mottagande där antalet ankomstkommuner utökas och prövningen av barnens asylansökan vid behov ska kunna inledas redan i ankomstkommunerna. Antalet ankomstkommuner kommer successivt att utökas från fyra till ungefär tio stycken. Tidigare har prövningen av barnens asylansökan skett först när de fått en plats i en kommun. Nu kommer Migrationsverket att under vissa förutsättningar vid behov kunna inleda prövningen redan i ankomstkommunerna. Väntetiderna kan därmed bli kortare och prövningen blir inte lika beroende av att det finns kommuner som är villiga att ta emot barnen. En följd av detta är enligt Migrationsverket också att de barn som får permanent uppehållstillstånd medan de är kvar i ankomstkommunen kan få en kommunplats där.

Vidare har regeringen nyligen aviserat att en översyn av hela systemet för mottagande av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar ska göras. Utgångspunkten för översynen är hur kommunerna ska kunna ta ett större ansvar än de gör i dag. Utredningen ska belysa alla eventuella pro-

blem på området och komma tillbaka med förslag som kan inbegripa lagstiftning. Vidare kommer regeringen att utse en koordinator för mottagandet av ensamkommande asylsökande barn. Samordnarens uppgift blir att i aktiv dialog med landets kommuner tillse att antalet platser snabbt ökar. Uppdraget ska genomföras i samråd med Migrationsverket.

Enligt utskottets mening är dessa åtgärder betydelsefulla, men förtar inte vikten av att alla landets kommuner bidrar till att ta ansvar för och visa solidaritet med de ensamkommande flyktingbarnen genom att teckna avtal med Migrationsverket om mottagande av dem.

Migrationsverket har genomfört en kvalitetsgranskning avseende ett urval av handlagda asylärenden under 2008. Av årsredovisningen framgår att resultatet var positivt samtidigt som det fanns utrymme för kvalitetsförbättringar när det gäller kommunikering av landinformation och beslutsmotiveringar. Inom verket har utvecklats och implementerats en särskild struktur för arbetet med den rättsliga styrningen som innebär att en aktuell eller landanknuten rättstillämpningsfråga blir föremål för flera olika på varandra följande aktiviteter. Dessa aktiviteter är landpresentationer, dialoger med frivilligorganisationerna, vägledande beslut, kvalitetsseminarier, kvalitetsgranskning och uppföljning samt utvärderingar. Vidare finns fler rättsliga experter och en expertgrupp som bl.a. tar fram landprofiler i samarbete med landinformationsenheten. Syftet med dessa profiler är att på ett mer lättillgängligt och samlat sätt presentera landinformation och gällande praxis om ett visst land.

Mot bakgrund av det anförda saknas det enligt utskottets mening anledning för riksdagen att göra tillkännagivanden om i frågor om utbildning m.m. av bl.a. Migrationsverkets personal och om landinformation. Utskottet avstyrker motionerna 2009/10:Sf5 yrkande 14, 2009/10:Sf211 yrkandena 22, 27, 29, 30, 36 och 53, 2009/10:Sf332 yrkande 1, 2009/10:Sf379 yrkande 9, 2009/10:Sf380 yrkandena 3 och 7 samt 2009/10:Sf391.

1:2 Ersättningar och bostadskostnader

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning och avslår därmed förslag om annan medelsanvisning.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden bl.a. om boende, skola och tillgång till sjukvård för asylsökande m.fl. samt om att bostadsersättning vid eget boende ska återinföras.

Jämför reservationerna 5 (s), 6 (s), 7 (v, mp) och 8 (v, mp).

Propositionen

Anslaget ändamål är att finansiera bidrag till asylsökande m.fl. och ersättningar till kommuner och landsting samt bostäder för asylsökande m.fl.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 11 miljoner kronor för att etablera en aktivitetsbonus till asylsökande som praktiserar eller deltar i någon annan sysselsättning. Utgifterna, som är förenliga med OECD:s biståndskommittés (DAC:s) riktlinjer, finansieras genom att anslaget Biståndsverksamhet under utgiftsområde 7 minskas med motsvarande belopp.

Vidare föreslås att anslaget minskas med 50 miljoner kronor som tillfälligt förs över till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning för 2010 i avvaktan på beredningen av de förslag som lämnats i betänkandet Skolgång för barn som ska avvisas eller utvisas (SOU 2007:34).

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på ca 2 253 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt 2010

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion 2009/10:Sf316 i denna del att riksdagen till anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader anvisar 499 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Dagersättningen till asylsökande bör enligt vad motionärerna föreslår höjas med 30 kr per dag och en bostadsersättning till asylsökande i eget boende, på 500 kr för ensamstående och 1 000 kr för sammanboende, bör införas. Anslaget ökas med 400 respektive 100 miljoner kronor härför. Kommunerna har tillförts 50 miljoner kronor årligen inom ramen för det generella statsbidraget för att tillgodose behovet av att ordna skolgång för barn till asylsökande som lever gömda. Regeringens förslag om att anslaget 1:2 ska minskas för att finansiera detta avvisas. Motionärerna som är mot att en ökad andel av biståndsramen räknas av för att finansiera flyktingkostnader inom utgiftsområde 8, avvisar den föreslagna aktivitetsbonusen. För att skapa bättre förutsättningar för bl.a. organiserad sysselsättning för asylsökande är det helt andra insatser som krävs än en bonus. Även regeringens föreslagna återvändandesatsning avvisas.

I motion 2009/10:Sf320 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkandena 4 och 5 begärs att regeringen lägger fram förslag om återställande av bostadsersättningen vid eget boende samt förslag till författningsändringar härom. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag till hur regler för bostadsbidrag för asylsökande bör utformas. Vidare begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör tydliggöra socialtjänstens ansvar för att även barn till asylsökande ska få ett tillräckligt skydd och att åtgärder för att komma till rätta med t.ex. trångboddhet vidtas (yrkande 7).

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del att riksdagen till anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader anvisar 120 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. I yrkande 1

begärs ett tillkännagivande om att bidraget till dem som väljer eget boende ska återinföras. I motionen anges att rätten att välja eget boende inte under några omständigheter får inskränkas.

Motioner utan anslagseffekt 2010

Asylsökandes boende m.m.

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion 2009/10:Sf379 yrkande 12 ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning om de olika boendeformerna för asylsökande – anläggningsboende, ABO, och eget boende, EBO – i syfte att finna en tydlighet för alla berörda.

I motionerna 2009/10:Sf287 av Yilmaz Kerimo (s) och 2009/10:Sf385 yrkande 2 av Leif Jakobsson m.fl. (s) begärs tillkännagivanden om behovet av att se över systemet med s.k. eget boende. Motionärerna anser att reglerna för EBO måste ses över bl.a. för att komma till rätta med trångboddhet.

I motion 2009/10:Sf405 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om rätten till eget boende. Motionären anser att det finns all anledning att värna rätten till eget boende och att asylsökande som bor i eget boende mår bättre än de i anläggningsboende.

I motion 2009/10:Sf297 av Elisabeth Svantesson (m) begärs ett tillkännagivande om att en första validering av asylsökandes utbildning och yrkeserfarenhet ska påbörjas i ett tidigt skede efter det att personen kommit till en mottagningsenhet. Detta underlättar enligt motionären för den asylsökandes planering och start av studie- och arbetslivet.

Skola och sjukvård m.m.

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion 2009/10:Sf379 yrkande 16 ett tillkännagivande om behovet av en utredning för att tydliggöra vård och skolgång för s.k. papperslösa. Barn till papperslösa befinner sig i en särskilt utsatt situation som de inte har några möjligheter att själva påverka. Alla barn som lever i Sverige ska ha rätt till vård och skolgång på lika villkor.

I motion 2009/10:Sf342 av Monica Green m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om alla barns rätt till sjukvård.

I motion 2009/10:Sf320 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn. I motionen anges att detta skulle garantera dessa barn deras grundläggande rättighet att gå i skola. I yrkande 9 begärs att regeringen lägger fram förslag om full sjukvård och tandvård för asylsökande och papperslösa. Vidare begärs i yrkande 10 ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en informationssatsning om landstingens skyldigheter att tillhandahålla hälsoundersökningar för asylsökande m.fl.

I motionerna 2009/10:So463 yrkande 22 av Lars Ohly m.fl. (v) och 2009/10:Sf319 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 4 begärs att regeringen återkommer med förslag om att asylsökande, personer som undanhåller sig avvísingsbeslut och papperslösa som befinner sig varaktigt i Sverige ska erhålla full hälso- och sjukvård inom ramen för befintligt hälso- och sjukvårdssystem och tandvårdssystem på samma villkor som övriga bosatta i Sverige.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion 2009/10:Sf319 yrkande 6 att regeringen skyndsamt ska återkomma med förslag på hur barn till papperslösa ska kunna gå i skolan på samma villkor som alla andra barn.

I motion 2009/10:Sf5 av Bodil Ceballos (mp) begärs i yrkande 12 ett tillkännagivande om att även gömda ska ha samma rätt till hälso- och sjukvård som andra människor.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:Sf284 yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen snarast ska återkomma med ett lagförslag om papperslösas rätt till sjukvård.

I motion 2009/10:Ju384 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkande 19 begärs ett tillkännagivande om rätt till hälso- och sjukvård samt skola för irreguljära migranter.

Bodil Ceballos (mp) begär i motion 2009/10:Sf285 yrkandena 1–3 tillkännagivanden om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i skolor, inom sjukvården och i kyrkor mot flyktingar som lever gömda.

I motion 2009/10:Sf405 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m) yrkandena 5 och 6 begärs tillkännagivanden om undervisning för barn och om en översyn av polisens befogenheter att ingripa när s.k. gömda barn uppsöker vård och skola. I motionen anförs bl.a. att det inte är acceptabelt att asylsökande barns undervisning i s.k. asylklasser är begränsad.

I motion 2009/10:Sf377 av Lennart Levi (c) yrkandena 1 och 2 begärs tillkännagivanden om rätt till god vård på lika villkor för asylsökande och om att rätten till vård på motsvarande villkor som övriga befolkningen för papperslösa och gömda bör ses över.

Kerstin Lundgren (c) begär i motion 2009/10:Sf282 att regeringen lägger fram förslag som ger papperslösa rätt till vård.

Utskottets ställningstagande 2010

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) ett huvudansvar för mottagandet av asylsökande från det att ansökan om asyl lämnas in till dess att personen tas emot i en kommun om uppehållstillstånd har beviljats alternativt lämnar landet vid ett avslagsbeslut. Migrationsverket ansvarar för att ordna boende för de asylsökande som inte ordnar boende på egen hand. Migrationsverkets boenden för asylsökande, s.k. anläggningsboende, är ofta utspridda mellan olika bostadsområden i kommunerna och består i huvudsak av lägenheter med

självhushåll. Knappt hälften av de asylsökande väljer ett boende som ordnats av Migrationsverket i anläggningsboende. Övriga bor hos t.ex. släkt och vänner främst i storstadsregionerna, s.k. eget boende. Migrationsverket prövar också behovet av dagersättning och särskilt bidrag till den asylsökande.

Av budgetpropositionen framgår att målet för mottagandet är att det ska vara värdigt, kostnadseffektivt och stödja en effektiv och human asylprocess. Insatser inom mottagandet ska främja de asylsökandes framtid såväl vid ett eventuellt beviljande av uppehållstillstånd som vid ett eventuellt återvändande. Inom mottagandet ska svenskundervisning utformas på ett sådant sätt att en eventuell senare sfi-undervisning underlättas. Arbete och praktik ska särskilt uppmuntras. För personer som inte utnyttjar ett av Migrationsverket erbjudet boende ska Migrationsverket, exempelvis genom ökade informationsinsatser, verka för att de under tiden som deras asylansökan prövas bosätter sig i regioner med goda förutsättningar för bostäder, arbete och utbildning.

Utgiftsutvecklingen inom anslaget påverkas av antalet asylsökande, handläggningstider hos berörda myndigheter samt den tid bosättning respektive återvändande tar. De sammanlagda utgifterna för asylprocessen 2008 (dvs. prövning av asylansökningar och mottagandet av asylsökande) var 5,4 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,8 miljarder kronor i jämförelse med 2007. Det förklaras främst av att det genomsnittliga antalet asylsökande per dygn som omfattas av Migrationsverkets mottagande ökade från 33 000 under 2007 till 38 400 under 2008. Den 30 juni 2009 var ca 35 100 asylsökande registrerade vid Migrationsverket. Av de personer som omfattades av mottagandet hade ca 55 % eget boende.

För asylsökande som saknar medel och bor i en av Migrationsverkets anläggningar är bostaden kostnadsfri. Bostadsersättningen vid eget boende utges sedan den 1 mars 2005 endast i särskilda fall. Skälet till att bostadsersättningen i princip har slopats var de nackdelar som möjligheten för de asylsökande att själva ordna sitt boende är förknippade med, t.ex. att de asylsökande utnyttjas på bostadsmarknaden och att eget boende kan leda till trångboddhet som framför allt är negativt för barnen. Utskottet ansåg i likhet med regeringen att staten inte genom bostadsersättningen skulle fortsätta att stimulera boendeförhållanden som åtminstone i vissa fall var om inte direkt skadliga så i vart fall mindre lämpliga för berörda barn (prop. 2004/05:28, bet. 2004/05:SfU7, rskr. 2004/05:113).

Asylmottagningsutredningen, som haft i uppgift att se över asylmottagandet, har i sitt betänkande Aktiv väntan – asylsökande i Sverige (SOU 2009:19) föreslagit bl.a. att ett särskilt ankomstboende för asylsökande införs. Under tiden i ankomstboende ska Migrationsverket göra koncentrerade insatser i fråga om bl.a. själva asylutredningen, information av olika slag, kartläggning och dokumentation av individens utbildning, yrkeserfarenheter och övriga förhållanden samt den asylsökandes val av ordnat boende efter tiden i ankomstboende. Genom ankomstboenden ges de asyl-

sökande bättre möjligheter till väl övervägda val mellan olika boendeanternativ. Den som avböjer ett erbjudande om ankomstboende ska inte ha rätt till grundersättning. Utredningen föreslår vidare att Migrationsverket ska erbjuda asylsökande ett s.k. ordnat boende inom fyra veckor från det att ansökan om uppehållstillstånd gavs in. Ordnat boende ska erbjudas i en kommun där den enskilde har goda möjligheter till meningsfull sysselsättning och kontakt med det svenska samhället. Den som väljer ett eget boende i stället för ordnat boende ska endast ha rätt till halv grundersättning.

Asylmottagningsutredningen har också föreslagit att vistelsekommunen efter ankomsttiden i den utsträckning det är möjligt ska erbjuda asylsökande praktik eller annan sysselsättning. Utredningen gör bl.a. den bedömningen att Migrationsverket måste samarbeta med den lokala arbetsförmedlingen och kommunen. Exempelvis bör flexibla lösningar för att snabbast möjligt få vederbörande i arbete införas. Insatser som kan komma i fråga i sådana fall är t.ex. enklare former av validering eller yrkeskompetensbedömning.

När det gäller frågor om bostadsersättning vid eget boende och dagersättning för asylsökande noterar utskottet att Asylmottagandeutredningens förslag bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att resultatet härav bör avvaktas.

I syfte att införa arbetslinjen i mottagandet och ge asylsökande som deltar i praktik eller annan sysselsättning möjlighet att stärka sina ekonomiska förutsättningar avser regeringen föreslå att en aktivitetsbonus införs. Utskottet, som ser positivt på att arbetslinjen förstärks och anslaget ökas med 11 miljoner kronor, noterar att regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag om ett införande under andra halvåret 2010. Utskottet välkomnar också att Migrationsverkets anslag ökas med 10 miljoner kronor för att förbättra kartläggningen av asylsökandes utbildnings- och yrkesbakgrund. Regeringen anser att kartläggningen behöver förbättras för att öka möjligheterna till sysselsättning under tiden asylärendet prövas. Kartläggningen ska också utgöra underlag för Arbetsförmedlingens etableringssamtal och etableringsplaner för dem som beviljas uppehållstillstånd. Utskottet har inget att invända mot att medel tillfälligt förs över till utgiftsområde 25 anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning i avvaktan på att frågan om skolgång m.m. för vissa barn utreds.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna 2009/10:Sf316 i denna del, 2009/10:Sf320 yrkandena 4–7 samt 2009/10:Sf372 yrkandena 1 och 16 i denna del.

Flertalet av de frågor som tas upp i motionsyrkanden om bl.a. asylsökandes boende har behandlats av Asylmottagandeutredningen. Utredningens förslag, som för närvarande bereds inom Regeringskansliet, bör enligt utskottets mening avvaktas. Även motionerna 2009/10:Sf287, 2009/10:Sf379 yrkande 12 2009/10:Sf385 yrkande 2 och 2009/10:Sf405, liksom motion 2009/10:Sf297 yrkande 1 som får anses delvis tillgodosedd, avstyrks därför.

Vissa insatser inom mottagandet av asylsökande åligger kommuner och landsting. Exempelvis ansvarar kommunerna för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola för asylsökande barn samt vissa insatser enligt socialtjänstlagen. Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl. enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Statlig ersättning lämnas till kommuner och landsting.

I flera av motionerna tas frågan upp om att alla asylsökande liksom s.k. gömda och papperslösa ska ha rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor och i samma omfattning som personer har som är bosatta i Sverige.

Enligt 4 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och 6 § tandvårdslagen (1985:125) är landstinget skyldigt att erbjuda omedelbar hälso- och sjukvård eller tandvård om någon som vistas inom ett landsting utan att vara bosatt där behöver sådan vård.

Sedan den 1 juli 2008 gäller enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. en rätt till hälso- och sjukvård för asylsökande och vissa andra utlänningar (prop. 2007/08:105, bet. 2007/08:SfU8, rskr. 2007/08:199). Lagen, som gäller utöver vad som följer av hälso- och sjukvårdslagen och tandvårdslagen, omfattar asylsökande, utlänningar som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som inte är folkbokförda här i landet, personer som hålls i förvar och som inte har placerats i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest samt personer som vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen, dvs. målsägande och vittnen. När det gäller den som inte har fyllt 18 år ska landstingen erbjuda vård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt inom landstinget. Detta gäller även för barn som håller sig undan verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Utlänningar som har fyllt 18 år ska erbjudas vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Vidare ska landstinget, om det inte är uppenbart obehövligt, erbjuda utlänningar som omfattas av lagen en hälsoundersökning.

Beträffande vuxna bör enligt vad som anges i sistnämnda proposition vårdens omfattning utgå från begreppen omedelbar vård och vård som inte kan anstå. Vad som anses vara omedelbar vård få avgöras från fall till fall av den behandlande läkaren. Begreppet vård som inte kan anstå är avsett att vara en utvidgning av den vård som definieras som omedelbar och innefattar vård och behandling av sjukdomar och skador i de fall där även en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten. Även följdsatser till sådan vård innefattas. Vuxna ska erbjudas vård under den tid de omfattas av Migrationsverkets mottagandesystem. Om ett avslagsbeslut har meddelats ska vård erbjudas till dess att beslutet om avvisning eller utvisning har verkställts.

Socialministern har i ett svar på en interpellation den 10 november i år angett att när det gäller en eventuell förändring av rätten till vård för vissa grupper krävs det att en utredning ser över detta. Regeringen avser att ge

en särskild utredare i uppdrag att utreda frågan. Utskottet som kan konstatera att frågan är föremål för beredning inom Regeringskansliet anser inte att riksdagen ska göra ett tillkännagivande i detta skede.

Beträffande polisens möjligheter att ingripa i t.ex. skolor kan nämnas att det i 7 kap. 1 § UtIF föreskrivs bl.a. att styrelsen för utbildningen ska underrätta polismyndigheten bl.a. om utlänningens (undantag för den som har uppehållstillstånd) namn och bostadsadress när han eller hon för första gången skrivs in i grundskolan. Någon motsvarande uppgiftsskyldighet är inte föreskriven beträffande hälso- och sjukvården. Däremot föreskrivs i 1 kap. 11 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område att hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att lämna ut uppgifter som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett särskilt fall begärs bl.a. av en domstol, åklagarmyndighet eller polismyndighet. Utskottet kan emellertid konstatera att alla inom den offentliga sjukvården, t.ex. teknisk och administrativ personal, konsulter och tolkar, är skyldiga att följa sekretesslagen och att landstinget som myndighet måste se till att dessa grupper känner till sekretesslagen.

Asylsökande barn och ungdomar har inte skolplikt, men de har tillgång till utbildning på i princip samma villkor som barn som är bosatta här i Sverige. Undervisningen ska bedrivas med hänsyn till den enskilda elevens behov och förutsättningar, vilket innebär att barnen kan undervisas i särskilda förberedelseklasser.

En särskild utredare har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för att reglera rätten till utbildning m.m. för barn och ungdomar som undanhåller sig verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. I utredningsuppdraget har även ingått att överväga om det behövs en särskild reglering av polisens arbete med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut (dir. 2006:28). I betänkandet Skolgång för barn som ska avvisas eller utvisas (SOU 2007:34) har utredaren bl.a. gjort bedömningen att det inte bör införas något förbud för polisen att hämta barn som ska avvisas eller utvisas i förskolor och skolor. Därefter har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att komplettera förslagen i betänkandet (dir. 2009:71). Utredaren ska bl.a. analysera förutsättningarna för och lämna förslag på hur rätten till skolgång samt tillgång till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg kan utsträckas till att gälla för fler grupper av barn som vistas i landet utan tillstånd. Utredaren ska lämna förslag på hur målgruppen kan avgränsas. Dessutom ska utredaren lämna förslag på hur skolans och socialnämndens skyldighet att underrätta polisen kan inskränkas eller avskaffas och socialnämndens uppgiftsskyldighet ska ses över. Utskottet, som noterar att utredaren senast den 29 januari 2010 ska lämna förslag på nödvändiga författningsändringar, anser att beredningen inom Regeringskansliet av förslagen bör avvaktas.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2009/10:Sf5 yrkande 12, 2009/10:Sf282, 2009/10:Sf284 yrkande 2, 2009/10:Sf285 yrkandena 1–3, 2009/10:Sf319 yrkandena 4 och 6, 2009/10:Sf320 yrkan-

dena 8–10, 2009/10:Sf342, 2009/10:Sf377 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Sf379 yrkande 16, 2009/10:Sf405 yrkandena 5 och 6, 2009/10:Ju384 yrkande 19 och 2009/10:So463 yrkande 22.

1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning och avslår därmed förslag om annan medelsanvisning.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om bl.a. kriterier för vidarebosättning.

Jämför reservationerna 9 (s) och 10 (v, mp).

Propositionen

Anslaget används för att finansiera organiserad överföring av flyktingar m.fl. och ersättning till de kommuner som tar emot dessa personer samt bidrag till vissa hjälpinsatser för flyktingar utanför Sverige. Bidrag till utlänningsars resor från Sverige för bosättning i annat land och bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige finansieras också via detta anslag. Även statsbidrag till den efterforskningsverksamhet som enligt avtal bedrivs av Svenska Röda Korset bekostas från anslaget. Dessutom finansieras internationell samverkan inom ramen för flykting- och migrationspolitiken m.m. samt vissa studier och analyser inom det migrationspolitiska området.

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på ca 353 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt 2010

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del att riksdagen till anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder anvisar 130 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Enligt motionärerna krävs de ytterligare medlen för bl.a. hälso- och sjukvård för gömda samt för en s.k. regularisering. I motionens yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att en regularisering för papperslösa personer i Sverige ska genomföras. Alla som fått ett avvisningsbeslut enligt den tidigare utlänningslagstiftningen, men som ändå fortfarande befinner sig i landet och som inte begått grova brott under vistelsen i Sverige samt på hjälpligt sätt kan visa sin identitet, bör omfattas. I motionen anförs att det är både inhumant och ett slöseri med resurser att inte ge dessa personer (ca 3 000) en möjlighet att fortsätta att bidra till vårt samhälle. För att finansiera regulariseringen tillskjuts 75 miljoner kronor. Vidare satsas 50 miljoner kronor för att människor som lever gömda och som har familj och jobb får en möjlighet att söka uppehålls- och arbetstillstånd medan de befinner sig i

Sverige. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om rätt till hälso- och sjukvård för gömda och vuxna flyktingar fr.o.m. den 1 januari 2010. Kostnaden beräknas till 5 miljoner kronor årligen. För dessa satsningar har sammanlagt 130 miljoner kronor lagts på anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder.

I motion 2009/10:Sf332 yrkande 27 begärs ett tillkännagivande om att lösa problemen för de gömda i Sverige. Motionärerna anser att det är både inhumant och ett slöseri med resurser att inte ge de papperslösa en möjlighet att stanna i Sverige och fortsätta bidra till vårt samhälle. Regeringen bör därför genomföra en regularisering av dessa människor.

Motioner utan anslagseffekt 2010

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion 2009/10:Sf379 yrkande 13 ett tillkännagivande om att Sverige måste agera kraftfullt inom EU för ett solidariskt mottagande av vidarebosatta, s.k. kvotflyktingar, och på en hög nivå. Det är positivt med en utveckling av ökat kvotflyktingmottagande och att frågan lyfts fram inom EU.

I motion 2009/10:Sf211 av Kalle Larsson m.fl. (v) begärs i yrkandena 44–47 tillkännagivanden om att hänsynstagande till flyktingars s.k. integrationspotential inte bör vara ett kriterium vid uttagningar på flyktingkvoten, att det sker en återgång till tidigare praxis vad gäller krav på ingivande av ansökan och familjeåterförening till svensk beskickning och att nödvändiga mänskliga hänsyn måste tas vid uttagning på flyktingkvoten av familjemedlemmar som fyllt 18 år. Vidare bör regeringen ta initiativ till treåriga planeringsperioder för uttagningar på flyktingkvoten. I motionen anförs att det vid uttagningen av familjemedlemmar till en kvotflykting krävs att personen ska besöka en svensk ambassad för att ansöka om familjeåterförening. Enligt tidigare praxis kunde detta krav efterges i vissa situationer, t.ex. om det var stora svårigheter att ta sig till en ambassad. Regeringen bör enligt motionärerna i kommande regleringsbrev till Migrationsverket uppdraga åt verket att återgå till tidigare praxis. Motionärerna menar vidare att det numera enbart tas hänsyn till rena skyddsbehov vid uttagningar på flyktingkvoten och att detta i vissa fall kan leda till att en person i en familj blir lämnad ensam kvar eftersom han eller hon fyllt 18 år.

I motion 2009/10:Ju384 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkandena 9 och 15 tillkännagivanden om mottagandet av kvotflyktingar och om att krav på integration ställda före migrantens inresa i EU bör motverkas. I motionen anges att det är positivt att EU vill att fler än de nio unionsländer som i dagsläget tar emot kvotflyktingar ska göra det. Mottagandet av kvotflyktingar får dock inte försämra möjligheterna för andra skyddsbehövande att söka asyl.

Utskottets ställningstagande

Sverige erbjuder flyktingar och andra skyddsbehövande som inte har tillgång till någon annan långsiktig lösning skydd genom vidarebosättning i Sverige. I första hand erbjuds vidarebosättning åt personer som UNHCR har rekommenderat för överföring. Kvotflyktingarna tas ut antingen genom s.k. delegationsuttagning eller genom dossieruttagning. Delegationsuttagning innebär att flyktingarna tas ut i det land där de befinner sig efter att ha intervjuats på plats av utsända personer från Migrationsverket. Vid dossieruttagning skickar UNHCR sin utredning till Migrationsverket som fattar beslut på detta underlag.

UNHCR arbetar således tillsammans med regeringar och andra, bl.a. frivilligorganisationer, för att identifiera flyktingar som behöver hjälp att komma till ett tredje land. Skälen för vidarebosättning kan enligt UNHCR t.ex. vara en individs behov av internationellt skydd, att individen har varit utsatt för traumatiska upplevelser, att individen har allvarliga medicinska skäl för omplacering eller familjeåterförening.

För 2008 anvisades medel motsvarande 1 900 platser, och 1 863 personer överfördes till Sverige. Närmare hälften av de överförda var irakier och statslösa palestinier på flykt i närområdet. I övrigt utgjorde afghaner och burmeser de största grupperna. Under 2008 beviljades 2 209 personer uppehållstillstånd inom ramen för vidarebosättning.

Utskottet kan notera att regeringen eftersträvar en ökad harmonisering av asylpolitiken på EU-nivå. Av särskild angelägenhet för regeringen är att vidarebosättningsinstrumentet utvecklas. Detta är även något som utskottet tog fasta på i sitt utlåtande 2006/07:SfU13 Grönbok om det framtida gemensamma europeiska asylsystemet. Utskottet anförde då bl.a. att EU i syfte att värna asyldrätten internationellt bör stärka sin roll som partner till UNHCR, såväl finansiellt som politiskt. Utskottet menade vidare att detta bör innebära ökade åtaganden vad gäller vidarebosättning. Utskottet vidhåller denna inställning.

Vidarebosättningens funktion är att erbjuda skydd till främst flyktingar och skyddsbehövande i övrigt, men även ett sätt att dela ansvaret med länder som hyser stora flyktinggrupper. Enligt utskottets mening är det nödvändigt att Sverige verkar för att fler länder ska bli permanenta vidarebosättningsländer. Det är utskottets uppfattning att Migrationsverket gör ett bra arbete inom vidarebosättningsområdet och att ett tillkännagivande om att förtydliga verkets uppdrag inte kan anses påkallat.

Utskottets ställningstagande vad gäller införandet av en s.k. regularisering, som föreslås i bl.a. motion 2009/10:Sf332, har redovisats i tidigare avsnitt. Bland annat anser utskottet att uppehållstillstånd för grupper av personer inte bör införas mot bakgrund av att om annat än de individuella skälen tillåts avgöra om uppehållstillstånd ska beviljas eller inte innebär det att asyloprocessen kommer att styras av icke förutsägbara faktorer eller omständigheter.

Även yrkanden om bl.a. rätt till hälso- och sjukvård för alla på lika villkor har behandlats och avstyrkts av utskottet i tidigare avsnitt.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna 2009/10:Sf372 yrkandena 2, 3 och 16 i denna del samt 2009/10:Sf332 yrkande 27.

Utskottet avstyrker även motionerna 2009/10:Sf211 yrkandena 44–47, 2009/10:Sf379 yrkande 13 samt 2009/10:Ju384 yrkandena 9 och 15.

1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden och 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning och avslår därmed motionsyrkanden om annan medelsanvisning.

Propositionen

Anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden används bl.a. för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens förvaltningskostnader vid överprövning av utlännings- och medborgarskapsärenden.

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på knappt 494 miljoner kronor.

Ändamålet för anslaget 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden är att finansiera migrationsdomstolarnas, Migrationsöverdomstolens och Regeringsrättens kostnader för nämndemän och sakkunniga som anlitas i utlänningsärenden samt de klagandes resor till förhandlingar i migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Vidare finansieras från anslaget ersättning till offentligt biträde i utlänningsärenden vid migrationsdomstolarna, till tredje man i utlänningsärenden enligt 4 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde, till tolkar i utlänningsärenden samt ärenden enligt lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap och för översättningar i utlänningsärenden.

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på knappt 179 miljoner kronor.

Motion med anslagseffekt 2010

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del att riksdagen till anslaget 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden anvisar 213 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. För att garantera kvalitet i migrationsprocessen föreslås en höjning av anslaget 1:5 med 120 miljoner kronor. Offentliga biträden i utlänningsärenden bör utses av migrationsdomstol och inte av Migrationsverket. Föreslagna medel under anslaget 1:6 flyttas därför till anslaget 1:5.

Utskottets ställningstagande

När det gäller kostnader för offentligt biträde under anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden vill utskottet liksom föregående år peka på att dessa kostnader avser den del av processen som handläggs hos Migrationsverket eller Regeringskansliet. En förändrad ordning för att förordna biträde påverkar därför i sig inte medelsanvisningen.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning för anslagen 1:4 och 1:5 och avstyrker motion 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del.

1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning och avslår därmed förslag om annan medelsanvisning.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om bl.a. i vilken ordning offentliga biträden ska utses.

Jämför reservation 11 (v, mp).

Propositionen

Anslaget används för kostnader för offentligt biträde i utlänningsärenden enligt utlänningslagen (2005:716, UtL), dvs. avseende den del av processen som handläggs vid Migrationsverket eller Regeringskansliet, samt till tolk enligt 13 kap. 11 § UtL.

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på drygt 93 miljoner kronor.

I propositionen anges att regeringen följer utvecklingen och återkommer vid behov vad avser anslagets budgetering.

Motioner med anslagseffekt 2010

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion 2009/10:Sf379 yrkande 1 att riksdagen till anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden anvisar 5 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit för kompetensutveckling av de offentliga biträdena i asylprocessen. En snabbare handläggning i utlänningsärenden får enligt motionärerna inte ske till priset av att rättssäkerheten sätts ur spel.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion 2009/10:Sf316 i denna del att riksdagen till anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden anvisar 100 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna anser att en ökning av anslaget behövs för att inte rättssäkerheten ska sättas åt sidan.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del att riksdagen till anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden anvisar 93 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att migrationsdomstolarna och inte Migrationsverket ska utse offentliga biträden. Föreslagna medel under anslaget 1:6 flyttas därför till anslaget 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden.

Motioner utan anslagseffekt 2010

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion 2009/10:Sf211 yrkande 52 ett tillkännagivande om att Rättshjälpsmyndigheten, alternativt länsrätten, bör förordna offentliga biträden i utlänningsärenden.

I motion 2009/10:Sf332 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkande 25 begärs ett tillkännagivande om att offentliga biträden i utlänningsärenden ska utses och erhålla ersättning från migrationsdomstolarna.

Också i motion 2009/10:Sf306 av Michael Anefur (kd) begärs ett tillkännagivande om att migrationsdomstolarna ska utse offentliga biträden i utlännings- och medborgarskapsärenden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att anslaget i tilläggsbudget för 2009 tillförts dels 70 miljoner kronor under våren 2009, dels 55 miljoner kronor under hösten 2009. På förslag av finansutskottet ökades anslaget med 40 miljoner kronor utöver den av regeringen i hösttilläggsbudgeten föreslagna ökningen om 15 miljoner kronor. Finansutskottet, som i sitt betänkande 2009/10:FiU11 Hösttilläggsbudget för 2009 uppmärksammade att anslaget 1:6 vid upprepade tillfällen tilldelats anslag i en storlek som legat mycket under det senare påvisade behovet, förutsatte att anslaget i framtiden kommer att behandlas med mer hänsyn tagen till realistiska prognoser.

Med beaktande av att regeringen har förklarat sin avsikt att följa utvecklingen och vid behov återkomma vad avser anslaget budgetering tillstyrker utskottet förslaget till medelsanvisning för 2010.

Motionerna 2009/10:Sf316 i denna del, 2009/10:Sf372 yrkandena 16 i denna del och 4 samt 2009/10:Sf379 yrkande 1 avstyrks därmed.

Utvärderingsutredningen, som har haft i uppdrag att utvärdera den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden, har i ett delbetänkande – Sekretess och offentliga biträden i utlänningsärenden (SOU 2008:65) – gjort bedömningen att det finns både för- och nackdelar med att det är Migrationsverket som utser offentliga biträden. Nackdelen är framför allt att verket blir sökandens motpart i domstolen vid ett överklagande. Om beslutanderätten överförs från Migrationsverket till domstolarna eller någon annan myndighet än Migrationsverket måste man dock räkna med att handläggningen av ärendena fördröjs med åtmin-

stone ett par arbetsdagar per ärende. Det skulle framför allt innebära en olägenhet för de asylsökande men också en kostnadsökning. Att föra över beslutanderätten till någon annan myndighet eller till domstolarna bör därför enligt utredningen göras endast om det visar sig att Migrationsverkets handläggning inte kan förbättras i tillräcklig omfattning. Eftersom Migrationsverket avser att genomföra en rad förbättringar när det gäller hantering av biträdesfrågor, t.ex. vad gäller rutiner för lämplighetsbedömning och anpassning av organisationen så att biträdesfrågorna bedöms på rätt nivå inom verket, anser utredningen att beslut om förordnande av offentligt biträde inte nu bör överföras från Migrationsverket till någon annan myndighet. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Migrationsverket inledde under 2008 ett projekt om offentliga biträden i utlänningsärenden med målet bl.a. att effektivisera användningen av offentliga biträden i asylprocessen för att på så sätt främja rättssäkerheten för de asylsökande. Bland annat har verket tydliggjort vilka kompetenskrav som verket ställer på de personer som förordnas som offentligt biträde och rutiner har utarbetats för att inte förordna personer som verket bedömer som olämpliga. Under 2008 började Migrationsverket också att se över när i migrationsprocessen offentligt biträde ska förordnas.

Mot bakgrund av vad nu anförts och då beredningen i Regeringskansliet bör avvaktas är någon åtgärd i frågan om förordnande av offentligt biträde inte motiverad.

Motionerna 2009/10:Sf211 yrkande 52, 2009/10:Sf332 yrkande 25 och 2009/10:Sf306 avstyrks med det anförda.

1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning och avslår därmed förslag om annan medelsanvisning.

Riksdagen avslår vidare ett motionsyrkande om frivillig återvandring.

Propositionen

Anslaget används för resor ut ur landet för utlänningar som avvisats eller utvisats enligt beslut av regeringen, Migrationsverket eller polisen med stöd av utlänningslagen. Även kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återkallat sin ansökan finansieras från anslaget.

Migrationsverket kan överlämna ärenden till polismyndigheten om utlänningen håller sig undan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas för att genomföra verkställigheten. Kriminalvårdens transporttjänst organiserar utresor för avvisade och utvisade på polisens uppdrag.

Anslaget föreslås ökas med 35 miljoner kronor i syfte att ytterligare förbättra och effektivisera berörda myndigheters arbete med verkställigheter av lagakraftvunna avslags- och utvisningsbeslut.

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på drygt 239 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt 2010

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion 2009/10:Sf316 i denna del att riksdagen till anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade anvisar 135 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. Regeringens förslag till återvändandesatsning avvisas. Därutöver föreslås en minskning av anslaget med 100 miljoner kronor från 2010.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:Sf372 yrkande 16 i denna del att riksdagen till anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade anvisar 165 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att färre personer ska avvisas och utvisas från Sverige. Verkställigheten av avvisnings- och utvisningsbeslut är kostsam och administrativt svåröverskådlig. Det bör finnas ett tak för hur många gånger försök att avvisa eller utvisa en person ska få ske, och ansvaret för verkställigheten bör ligga på en myndighet.

Motion utan anslagseffekt 2010

I motion 2009/10:Sf335 av Olof Lavesson (m) anförs att Migrationsverket har ansvar för att stödja den som vill återvända till sitt hemland. Det yttersta ansvaret för genomförandet ligger emellertid på kommunerna. Motionären anser att det är viktigt att fler kommuner arbetar aktivt med frivillig återvandring, genom projekt eller annan verksamhet där hjälp ges till exempelvis bostad, arbete, utbildning och barnomsorg i ursprungslandet. I motionen begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör införa en nationell strategi för frivillig återvandring där kommunerna åläggs att ha en aktiv planering för hjälp till frivillig återvandring. En rätt till en individuell handlingsplan och sekretess för den enskilde bör finnas.

Utskottets ställningstagande

Ett avslag på en ansökan om uppehållstillstånd kombineras som regel med ett beslut om avvisning eller utvisning. Enligt 12 kap. 15 § utlänningslagen ska en utlänningsansökan som avvisas lämna landet inom två veckor och en utlänningsansökan som utvisas lämna landet inom fyra veckor från det att beslutet vann laga kraft. Återvändandet ska i första hand ske frivilligt med stöd av Migrationsverket. I de fall skyldigheten att återvända inte respekteras, är det polisen som ska se till att avvisnings- eller utvisningsbeslutet genomförs.

Migrationsverket ska verka för att avtal sluts med svenska, utländska och internationella organisationer om åtgärder för att underlätta återvändandet. Återsändandet ska alltid genomföras under humana och värdiga för-

mer. Som angetts tidigare är målet att tiden mellan lagakraftvunnet avvisnings- och utvisningsbeslut och utresa ska minska och att andelen personer som återvänder inom lagstadgad tid ska öka.

Migrationsverket har under 2008 handlagt drygt 15 000 ärenden rörande personer som var aktuella för återvändande. Den genomsnittliga tiden från det att en person fått ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut till dess att personen lämnade landet var ca 260 dagar, exklusive återvändandeärenden hänförliga till Dublinförordningen. Den genomsnittliga tiden för de ca 6 000 personer som återvänt självmant var, med samma beräkning, 90 dagar.

Migrationsverket överlämnade sammanlagt 8 700 återvändandeärenden till polisen under 2008. Av dessa överlämnades 3 700 ärenden för att det kunde antas att det skulle behöva användas tvång och 5 000 ärenden för att den som skulle avvisas eller utvisas höll sig undan. Kriminalvårdens transporttjänst verkställde avvisnings- eller utvisningsbeslut rörande 2 137 personer.

Utskottet noterar att regeringen i våras tillsatte en särskild utredare för att göra en översyn av den verksamhet som kriminalvårdens transporttjänst bedriver. Utredaren ska bl.a. se över frågan om Kriminalvården ska utföra transporter åt andra myndigheter. Vidare ska utredaren granska hur verkställighet av transporter sker då Migrationsverket lämnat över ett avvisnings- eller utvisningsärende för verkställighet till polismyndigheten. Utredaren ska överväga ytterligare lagreglering och utarbeta nödvändiga författningsförslag (dir. 2009:14). Enligt tilläggsdirektiv beslutade den 12 november 2009 har utredaren fått ett utvidgat uppdrag. Tiden för redovisningen av uppdraget har därför förlängts till den 31 januari 2011 (dir. 2009:105).

För att underlätta självmant återvändande kan, sedan den 1 augusti 2007, ett återetableringsstöd ges. Under 2008 beviljades 1 071 ansökningar och ca 12,4 miljoner kronor utbetalades i återetableringsstöd. Stödet har i kombination med andra åtgärder enligt propositionen underlättat återvändandet och medverkat till att tiden mellan lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning till utresa minskade med en månad för dem som återvände självmant under 2008. Detta innebär enligt propositionen lägre utgifter för mottagandet av asylsökande motsvarande minst 50 miljoner kronor.

För att förstärka arbetet med återvändandet av personer med lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut föreslår regeringen att Migrationsverkets anslag bör ökas med 30 miljoner kronor. Ansvariga myndigheter har också fått i uppdrag att samverka och effektivisera återvändandearbetet i syfte att öka antalet personer med lagakraftvunna avvisnings- eller utvisningsbeslut som återvänder. Enligt utskottets mening är frivilligorganisationernas insatser inom asylprocessen mycket viktiga och särskilt i samband med återvändandet.

Den självklara utgångspunkten måste enligt utskottets uppfattning vara att den som fått ett avlägsnandebeslut ska rätta sig efter det och således lämna landet självmant. Utskottet kan också konstatera att det nyligen införda återetableringsstödet lett till fler frivilliga återvändanden. Något som också positivt påverkat kostnaderna inom asylmottagandet. Utskottet anser med hänsyn härtill att det inte bör göras någon neddragning av anslaget 1:7. Tvärtom har utskottet ovan tillstyrkt att Migrationsverkets anslag ökas med 30 miljoner kronor för 2010 för att förstärka arbetet med återvändande.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning för anslaget 1:7 och avstyrker motionerna 2009/10:Sf316 i denna del samt 2009/10:Sf372 yrkandena 5 och 16 i denna del.

Även motion 2009/10:Sf335 avstyrks med det anförda.

1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning.

Propositionen

Anslaget används för utbetalningar för projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska flyktingfonden samt Europeiska återvändandefonden motsvarande EU:s finansiering av dessa program. Under anslaget finansieras även kvarvarande utbetalningar från flyktingfonden II.

I propositionen anges att Sverige från EU-budgeten för 2010 preliminärt har tilldelats ca 17 miljoner euro för flyktingfonden och återvändandefonden inom det finansiella ramprogrammet för solidaritet och förvaltning av migrationsströmmar för perioden 2008–2013. Syftet med ramprogrammet är att stödja principen om solidaritet vid hanteringen av migrationsströmmar. Ramprogrammet ska säkerställa en rättvis ekonomisk ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna vid införandet av en integrerad förvaltning av unionens yttre gränser respektive genomförandet av en gemensam asyl- och invandringspolitik. Områden som kan ges stöd är t.ex. mottagande av asylsökande, vidarebosättning samt återvändande.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 40 miljoner kronor.

För 2010 föreslår regeringen ett ramanslag på drygt 130 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning för anslaget 1:8.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utbildningsfrågor m.m., punkt 3 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s) och Björn Lind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Sf379 yrkande 9, 2009/10:Sf380 yrkande 7 och 2009/10:Sf391 samt avslår motionerna 2009/10:Sf5 yrkande 14 och 2009/10:Sf211 yrkandena 22, 27, 30 och 53.

Ställningstagande

Personal inom Migrationsverket och domstolarna måste få utbildning i genus- och barnperspektivet i prövningsprocessen. De satsningar som har gjorts för att utreda kvinnors asylskäl måste fortsätta, t.ex. när det gäller möjligheter att få välja handläggare, tolk och offentligt biträde. Det är också av största vikt att personalen utbildas och kompetensutvecklas i att hantera barns speciella asylskäl.

Det bör föreskrivas att i asylärenden där förföljelse av hbt-personer åberopas ska utredningen ske under medverkan av personal som har hbt-kompetens.

2. Utbildningsfrågor m.m., punkt 3 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Sf5 yrkande 14 och 2009/10:Sf211 yrkandena 22, 27, 30 och 53 samt avslår motionerna 2009/10:Sf379 yrkande 9, 2009/10:Sf380 yrkande 7 och 2009/10:Sf391.

Ställningstagande

Regeringen bör i kommande regleringsbrev för Migrationsverket dels ställa krav på att verket vidtar erforderliga åtgärder för att integrera ett genusperspektiv, dels ge verket i uppdrag att förordna om tortyrskadeutredningar i ärenden där den asylsökande uppgivit att han eller hon torterats. Migrationsverket bör också få i uppdrag att utarbeta riktlinjer för utredningen och bedömningen av barns asylskäl.

Förslag till organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden samt förslag på vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning bör utarbetas av Domstolsverket.

För att öka barnkompetensen hos de offentliga biträdena bör en utbildningsplan upprättas och utbildning ges av annan myndighet än Migrationsverket.

3. Landinformation i utlänningsärenden, punkt 4 (s, v)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Matilda Ernkran (s) och Björn Lind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Sf211 yrkandena 29 och 36 samt 2009/10:Sf380 yrkande 3 och avslår motion 2009/10:Sf332 yrkande 1.

Ställningstagande

Migrationsverket måste åläggas att i barns asylärenden använda landinformation som särskilt handlar om förföljelse av barn. Vidare måste verkets beslut i hbt-ärenden alltid grundas på korrekt landinformation. Migrationsverket bör även organisera kurser i opartiskt användande av landinformationen.

4. Landinformation i utlänningsärenden, punkt 4 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Sf332 yrkande 1 och avslår motionerna 2009/10:Sf211 yrkandena 29 och 36 samt 2009/10:Sf380 yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag till inrättande av ett oberoende organ för landinformation samt ett förslag om att ersättning bör utgå till de offentliga biträdena för deras arbete med att söka efter landinformation. I avvaktan på förslag om ett oberoende organ för landinformation bör Migrationsverket åläggas att tydliggöra vilken landinformation som verket använder sig av i olika situationer. Vidare bör bl.a. landinformationssystemet Lifos utvecklas så att alla parter kan få en helhetsbild av nationell och internationell praxis. Migrationsverket bör även i sina beslut alltid redogöra för vilken information som kan ha ändrats eller tillkommit sedan tidigare prejudikat eller vägledande beslut samt alltid göra en egen bedömning av läget i ett land. Inom verket bör mer resurser avsättas för arbete med landinformation.

5. Asylsökandes boende m.m., punkt 5 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s) och Björn Lind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Sf287, 2009/10:Sf379 yrkande 12 och 2009/10:Sf385 yrkande 2 och avslår motionerna 2009/10:Sf297 och 2009/10:Sf405 yrkande 1.

Ställningstagande

Det finns ett stort behov av att se över systemet med s.k. eget boende, bl.a. för att komma till rätta med trångboddhet. Regeringen bör därför tillsätta en utredning om de olika boendeformerna för asylsökande – anläggningsboende, ABO, och eget boende, EBO – i syfte att finna en tydlighet för alla berörda.

6. Skola och sjukvård för barn m.m., punkt 6 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s) och Björn Lind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Sf342 och 2009/10:Sf379 yrkande 16 och avslår motionerna 2009/10:Ju384 yrkande 19, 2009/10:Sf285 yrkandena 1–3, 2009/10:Sf319 yrkande 6, 2009/10:Sf320 yrkande 8 och 2009/10:Sf405 yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Barn till s.k. papperslösa befinner sig i en särskilt utsatt situation som de inte har några möjligheter att själva påverka. Alla barn som lever i Sverige ska ha rätt till sjukvård och skolgång på lika villkor. Regeringen bör därför snarast tillsätta en utredning för att tydliggöra vård och skolgång för barn till papperslösa.

7. Skola och sjukvård för barn m.m., punkt 6 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Ju384 yrkande 19, 2009/10:Sf285 yrkandena 1–3, 2009/10:Sf319 yrkande 6 och 2009/10:Sf320 yrkande 8 och avslår motionerna 2009/10:Sf342, 2009/10:Sf379 yrkande 16 och 2009/10:Sf405 yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Många av de migranter som befinner sig i EU-länderna utan tillstånd lever i en väldigt utsatt situation. Ett minimikrav är att barn ska få gå i skola och att alla ska ha rätt till hälso- och sjukvård.

Regeringen bör skyndsamt återkomma med förslag på hur barn till papperslösa ska kunna gå i skolan på samma villkor som alla andra barn. Vidare bör möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn utredas i syfte att garantera dessa barn deras grundläggande rättighet att gå i skola.

Polisens möjligheter att ingripa i skolor, inom sjukvården och i kyrkor mot flyktingar som lever gömda måste begränsas. Regeringen bör snarast återkomma med förslag härom.

8. Vuxnas hälso- och sjukvård, punkt 7 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Sf5 yrkande 12, 2009/10:Sf284 yrkande 2, 2009/10:Sf319 yrkande 4, 2009/10:Sf320 yrkandena 9 och 10 samt 2009/10:So463 yrkande 22, bifaller delvis motion 2009/10:Sf282 och avslår motion 2009/10:Sf377 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringen bör snarast återkomma med förslag om att asylsökande, personer som undanhåller sig avvisningsbeslut och papperslösa som befinner sig varaktigt i Sverige ska erhålla full hälso- och sjukvård inom ramen för befintligt hälso- och sjukvårdssystem och tandvårdssystem på samma villkor som övriga bosatta i Sverige.

Regeringen bör vidare ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en informationssatsning om landstingens skyldigheter att tillhandahålla hälsoundersökningar för asylsökande m.fl.

9. Vidarebosättning, punkt 8 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s) och Björn Lind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Sf379 yrkande 13 och avslår motionerna 2009/10:Ju384 yrkandena 9 och 15 samt 2009/10:Sf211 yrkandena 44–47.

Ställningstagande

Sverige måste agera kraftfullt inom EU för ett solidariskt mottagande av vidarebosatta, s.k. kvotflyktingar, och på en hög nivå. Det är positivt med en utveckling mot ökat kvotflyktingmottagande, och att frågan lyfts fram inom EU.

10. Vidarebosättning, punkt 8 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Ju384 yrkandena 9 och 15 samt 2009/10:Sf211 yrkandena 44–47 och avslår motion 2009/10:Sf379 yrkande 13.

Ställningstagande

Det är positivt att man inom EU verkar för att fler än de nio unionsländer som i dagsläget tar emot kvotflyktingar ska göra det. Mottagandet av kvotflyktingar får dock inte försämra möjligheterna för andra skyddsbehövande att söka asyl.

Krav på integration ställda före migrantens inresa i EU måste motverkas och vid uttagning av kvotflyktingar bör hänsynstagande till flyktingens s.k. integrationspotential inte vara ett kriterium. Vid uttagningen av familjemedlemmar till en kvotflykting krävs att personen ska besöka en svensk ambassad för att ansöka om familjeåterförening. Enligt tidigare praxis kunde detta krav efterges i vissa situationer, t.ex. om det var stora svårigheter att ta sig till en ambassad. Regeringen bör i kommande regleringsbrev till Migrationsverket uppdra åt verket att återgå till tidigare praxis vad gäller krav på ingivande av ansökan om familjeåterförening. Numera tas enbart hänsyn till rena skyddsbehov vid uttagningar på flyktingkvoten och detta kan i vissa fall leda till att en person i en familj blir lämnad ensam kvar eftersom han eller hon fyllt 18 år. Nödvändiga mänskliga hänsyn måste tas vid uttagning på flyktingkvoten av dessa familjemedlemmar. Regeringen bör också ta initiativ till att treåriga planeringsperioder för uttagningar på flyktingkvoten införs.

11. Offentligt biträde, punkt 9 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Sf211 yrkande 52 och 2009/10:Sf332 yrkande 25 och avslår motion 2009/10:Sf306.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag om att annan myndighet än Migrationsverket, exempelvis Rättshjälpsmyndigheten eller migrationsdomstolarna, bör förordna offentliga biträden i utlänningsärenden. Det offentliga biträdet bör också erhålla ersättning från den myndighet som förordnar biträdet.

Särskilda yttranden

1. Anslag under utgiftsområde 8 Migration, punkt 2 (s)

Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s) och Björn Lind (s) anför:

I Socialdemokraternas budgetmotion Jobben först beskriver vi vårt alternativ till regeringens budgetproposition. Våra förslag har tagits fram för att tackla de utmaningar Sverige står inför: välfärdens bristande kvalitet, de växande klyftorna, underskotten i de offentliga finanserna, klimatkrisen och – i synnerhet – den stigande arbetslösheten. Vi socialdemokrater lägger förslag för att ta Sverige ur den ekonomiska krisen, men också för att rusta Sverige långsiktigt starkare. Det tjugoförsta århundradets utmaningar måste mötas med investeringar i framtidens jobb.

Våra förslag står i skarp kontrast till den borgerliga regeringen vars syfte är att göra Sverige till ett europeiskt genomsnittsland, med samma höga arbetslöshet, samma brister i välfärden, samma underskott i de offentliga finanserna och samma ekonomiska klyftor.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har dock den 18 november 2009 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och gör en annan beräkning av statens inkomster avseende 2010 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Det innebär att riksdagen för detta år har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 8 inte får överstiga 5 751 126 000 kr under riksdagens fortsatta behandling.

Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 8 Migration borde ha ötokats med 5 000 000 kr på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion 2009/10:Sf379.

Anslag under utgiftsområde 8

Socialdemokraterna anser att en snabbare handläggning i utlänningsärenden inte får ske till priset av att rättssäkerheten sätts ur spel. För kompetensutveckling av de offentliga biträdena i asylprocessen anvisar vi därför därför 5 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit till anslaget 1:6.

2. Anslag under utgiftsområde 8 Migration, punkt 2 (v)

Kalle Larsson (v) anför:

Anslag under utgiftsområde 8

Vänsterpartiet föreslår att en amnesti genomförs, vilket innebär att vissa grupper kommer att få permanent uppehållstillstånd. En sådan reform medför en besparing inom utgiftsområdet. Den av regeringen föreslagna återvändandesatsningen avvisas. Förvarstagande ska vara noggrant preciserat och ske endast i undantagsfall varför kostnaderna för förvar kan minskas. Vi är kraftigt mot att en ökad andel av biståndsramen räknas av för att finansiera flyktingkostnader inom utgiftsområde 8. Även den föreslagna aktivitetsbonusen avvisas. För att skapa bättre förutsättningar för bl.a. organiserad sysselsättning för asylsökande är det helt andra insatser som krävs än en bonus. Åtgärder för att komma till rätta med trångboddhet bör också vidtas. Vidare bör dagersättningen till asylsökande höjas med 30 kr per dag och en bostadsersättning till asylsökande i eget boende, på 500 kr för ensamstående och 1 000 kr för sammanboende införas. Anslaget ökas med 400 respektive 100 miljoner kronor härför. Kommunerna har tillförts 50 miljoner kronor årligen inom ramen för det generella statsbidraget för att tillgodose behovet av att ordna skolgång för barn till asylsökande som lever gömda. Regeringens förslag om att anslaget 1:2 ska minskas för att finansiera detta avvisas. För att inte rättssäkerheten ska sättas åt sidan anvisas till anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden 100 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade kan minskas med 135 miljoner kronor jämfört med vad regeringen föreslår.

3. Anslag under utgiftsområde 8 Migration, punkt 2 (mp)

Bodil Ceballos (mp) anför:

Miljöpartiet de gröna har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotionen 2009/10:Fi262 och tillhörande kommittémotioner.

I vår budgetmotion konstaterar vi att världen och Sverige befinner sig i en djup konjunktursvacka och en global klimat- och miljökris. Miljöpartiet menar att regeringen misslyckats med att dämpa konjunkturedgången. Den irrationella ekonomiska politik som regeringen fört det senaste året har skadat svensk ekonomi och gjort att fallet i sysselsättningen blivit onödigt hårt. Regeringens politik, som inneburit att de kraftfullt argumenterat mot en mer expansiv finanspolitik samtidigt som man beskyllt oppositionen för ansvarslöshet, har sänt tydliga signaler ut i det svenska samhället. Finansministern och statsministerns uppmaningar om att spara sig ur krisen har uppfattats av såväl hushåll och myndigheter som kommunsektorn och medfört att fallet i produktion och sysselsättning blivit onödigt stort.

Nu väntar en lång och besvärlig väg tillbaka. Arbetslösheten måste bekämpas och underskotten i de offentliga finanserna på sikt minskas. Samtidigt står Sverige liksom resten av världen inför enorma klimat- och miljöutmaningar. Vägen tillbaka till en positiv ekonomisk utveckling måste följa en annorlunda bana med lägre utsläpp och mindre utarmning

av våra gemensamma resurser. Miljöpartiet menar att regeringen agerar oansvarigt när de inte utnyttjar finanspolitiken till att aktivt ställa om det svenska samhället i hållbar riktning.

För att möta de stora utmaningar som Sverige och hela världen står inför föreslår Miljöpartiet till skillnad från regeringen omfattande investeringar i jobb, utbildning, välfärd, klimat och miljö. Samtidigt avvisar vi med kraft ofinansierade skattesänkningar som långsiktigt undergräver de offentliga finanserna. Miljöpartiets politik innebär ett stor mått av ansvar för den ekonomiska politiken och de offentliga finanserna. Ordning och reda i den offentliga ekonomin är en förutsättning för en aktiv krispolitik i en konjunkturedgång som den vi just nu befinner oss i.

Vi väljer, till skillnad från regeringen, att satsa på det som kan växa och utvecklas. Investeringar i klimatsmart infrastruktur minskar klimatutsläppen samtidigt som framkomligheten och bekvämligheten ökar. Breda energieffektiviseringsprogram gör att energianvändningen minskar, samtidigt som energikostnaderna för den offentliga sektorn, företagen och hushållen sjunker. Satsningar på forskning och utveckling av ny teknik skapar både nya jobb och nya affärsmöjligheter.

I Miljöpartiets budget föreslår vi en politik för mänskligare trygghetssystem som gör att färre människor utförsäkras. Den ekonomiska krisen visar med tydlighet effekterna av regeringens förändringar av socialförsäkringssystemen. Allt fler människor hamnar nu utanför trygghetssystemen samtidigt som kostnaderna för socialbidrag skjuter i höjden.

Konjunkturfallet gör att många företag och jobb slås ut. En politik för entreprenörskap och nya företag har sällan varit mer nödvändig än i dag. Vi föreslår bl.a. kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter för de små företagen och större möjligheter för människor att starta företag och utveckla nya idéer.

För Miljöpartiet är det viktigt att den ekonomiska krisen inte ska drabba barn och unga. Vi menar att kvaliteten i välfärden måste förbättras. Kommunerna måste ges rimliga planeringsförutsättningar och konjunkturstödet till kommunerna förlängas. Miljöpartiets budgetförslag innebär att 23 miljarder kronor mer tillförs kommunsektorn under budgetperioden. Bland annat föreslår vi satsningar på kvalitet i skola och utbildning, bättre folkhälsa, kultur och sjukvård. Arbete med jämställdhet, mångfald, antidiskriminering och lika rätt är prioriterade för Miljöpartiet. Vi föreslår satsningar inom alla dessa områden som sammantaget leder till ett mer rättvist samhälle där alla människor har frihet att utvecklas och växa.

Den ekonomiska nedgången är global och drabbar många fattiga länder hårt. Miljöpartiets budgetförslag innebär större satsningar på bistånd och fattigdomsbekämpning, en mer öppen migrationspolitik och större satsningar på klimatåtgärder internationellt jämfört med regeringen.

Riksdagens majoritet bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna har ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avslagit

Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar vi inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 8. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområde 8 Migration som förordas i vår anslagsmotion 2009/10:Sf372.

Anslagen under utgiftsområde 8

Miljöpartiet de gröna anser att det är inhumant att hålla människor i förvar under en längre tid. Migrationsverkets förvarskostnader kan därför minskas. Vidare bör regeringens föreslagna återvändandesatsning avvisas. Därmed kan verkets anslag minska med 140 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Rätten att välja eget boende får inte under några omständigheter inskränkas. Bidraget till dem som väljer eget boende bör också återinföras. Härför anvisas 120 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Det är både inhumant och ett slöseri med resurser att inte ge papperslösa personer i Sverige en möjlighet att fortsätta att bidra till vårt samhälle. En s.k. regularisering för dessa personer bör därför genomföras. Vidare tillförs medel för bl.a. hälso- och sjukvård för gömda fr.o.m. den 1 januari 2010. 130 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit anvisas för detta. För att garantera kvaliteten i migrationsprocessen och för att finansiera förslaget om att offentliga biträden i utlänningsärenden ska utses av annan än Migrationsverket anvisas 213 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit till anslaget 1:5. Till följd härav minskas anslaget 1:6 avseende kostnader för offentliga biträden. Färre personer ska avvisas och utvisas från Sverige. Det bör också finnas ett tak för hur många gånger försök att avvisa eller utvisa en person ska få ske. Verkställigheten av avvisnings- och utvisningsbeslut är kostsam och administrativt svåröverskådlig och ansvaret för verkställigheten bör därför ligga på en myndighet. Till anslaget 1:7 anvisas 165 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 utgiftsområde 8:

1. Riksdagen godkänner det mål som regeringen föreslår för utgiftsområde 8 Migration samt godkänner att det tidigare målet för migrationspolitiken upphör att gälla (avsnitt 2.3).
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2010 anslagen under utgiftsområde 8 Migration enligt uppställning i propositionen.

Motion väckt med anledning av proposition 2009/10:31

2009/10:Sf5 av Bodil Ceballos (mp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gömdas rätt till hälso- och sjukvård.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utbilda offentliga biträden med barnkompetens.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Ju384 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mottagandet av kvotflyktingar.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att motverka krav på integration ställda före migrantens inresa i EU.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till hälso- och sjukvård samt skola för irreguljära migranter.

2009/10:Sf211 av Kalle Larsson m.fl. (v):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i kommande regleringsbrev för Migrationsverket bör ställa krav på att verket vidtar erforderliga åtgärder för att integrera ett genusperspektiv.

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i kommande regleringsbrev ge Migrationsverket i uppdrag att förordna om tortyrskadeutredningar i ärenden där den asylsökande uppgivit att han eller hon torterats.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i regleringsbrev för Migrationsverket bör ålägga verket att i barns asylärenden använda landinformation som särskilt handlar om förföljelse av barn.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Migrationsverket att utarbeta riktlinjer för utredningen och bedömningen av barns asylskäl.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Migrationsverket i uppdrag att organisera kurser i opartiskt användande av Migrationsverkets landinformation.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hänsynstagande till flyktingars ”integrationspotential” bör utmönstras som kriterium för uttagning på flyktingkvoten.
45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återgång till tidigare praxis vad gäller krav på ingivande av ansökan och familjeåterförening till svensk beskickning.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tagande av nödvändiga mänskliga hänsyn vid uttagning på flyktingkvoten av familjemedlemmar som fyllt 18 år.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ för treåriga planeringsperioder för uttagningar på flyktingkvoten.
52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Rättshjälpsmyndigheten, alternativt länsrätten, bör förordna offentliga biträden i utlänningsärenden.
53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Domstolsverket att ge förslag till organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden samt på vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning.

2009/10:Sf282 av Kerstin Lundgren (c):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som ger papperslösa rätt till vård i enlighet med vad som anförs i motionen.

2009/10:Sf284 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast återkomma med ett lagförslag om papperslösas rätt till sjukvård.

2009/10:Sf285 av Bodil Ceballos (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i skolor mot flyktingar som lever gömda.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa polisens möjligheter att ingripa inom sjukvården mot flyktingar som lever gömda.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i kyrkor mot flyktingar som lever gömda.

2009/10:Sf287 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över formerna för boende för nyanlända flyktingar.

2009/10:Sf297 av Elisabeth Svantesson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en första validering av asylsökandes utbildning och yrkeserfarenhet ska påbörjas i ett tidigt skede efter det att personen kommit till en mottagningsenhet.

2009/10:Sf306 av Michael Anefur (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att migrationsdomstolen ska utse offentligt biträde i utlännings- och medborgarskapsärenden.

2009/10:Sf316 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 8 Migration enligt uppställning:

2009/10:Sf319 av Kalle Larsson m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på lag om att de som fått avslag på sin ansökan enligt den tidsbegränsade lydelsen av 2 kap. 5 b § utlänningslagen ska beviljas uppehållstillstånd om det inte föreligger särskilda skäl som talar emot detta, som att han eller hon gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som innebär att den som kan göra sannolikt att hon eller han varaktigt befunnit sig i Sverige sedan den 1 januari 2009 och inte gjort sig skyldig till grov brottslighet ges permanent uppehållstillstånd.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om att asylsökande, personer som undanhåller sig avvísingsbeslut och papperslösa som befinner sig varaktigt i Sverige ska erhålla full hälso- och sjukvård inom ramen för befintligt hälso- och sjukvårdssystem och tandvårdssystem på samma villkor som övriga bosatta i Sverige.
6. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag på hur barn till papperslösa ska kunna gå i skolan på samma villkor som alla andra barn.

2009/10:Sf320 av Kalle Larsson m.fl. (v):

4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till en ändring av förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om återställande av bostadsersättning vid eget boende i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till hur regler för bostadsbidrag för asylsökande bör utformas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att komma till rätta med trångboddhet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn.
9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om full sjukvård och tandvård för asylsökande och papperslösa.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en informationsatsning om landstingens skyldigheter att tillhandahålla hälsoundersökningar för asylsökande m.fl.

2009/10:Sf332 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett oberoende organ för landinformation alternativt ändra landinformationen i migrationsmål i enlighet med det som föreslås under avsnitt 3.1 i motionen.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att offentliga biträden ska utses och erhålla ersättning från migrationsdomstolarna i utlänningsärenden.

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lösa problemen för de gömda i Sverige.

2009/10:Sf335 av Olof Lavesson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om frivillig återvandring.

2009/10:Sf342 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om alla barns rätt till sjukvård.

2009/10:Sf372 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett bidrag för dem som väljer eget boende.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en s.k. regularisering för papperslösa personer i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en rätt till hälso- och sjukvård för gömda och vuxna flyktingar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att migrationsdomstolarna ska utse offentliga biträden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvisa och avvisa färre personer från Sverige.
16. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 8 Migration:

2009/10:Sf377 av Lennart Levi (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till god vård på lika villkor för asylsökande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att papperslösa och gömda ska ha rätt till vård på motsvarande villkor som övriga befolkningen.

2009/10:Sf379 av Veronica Palm m.fl. (s):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 8 Migration enligt uppställning:

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av personal inom Migrationsverket och domstolar vad gäller genus- och barnperspektiv i prövningsprocessen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning gällande boendeformerna ABO, anläggningsboende, och EBO, eget boende, i syfte att finna en tydlighet för alla berörda.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett kraftfullt svenskt agerande inom EU för ett solidariskt mottagande för vidarebosatta på en hög nivå.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utredning för att tydliggöra vård och skolgång för s.k. papperslösa.

2009/10:Sf380 av Börje Vestlund (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en bättre landinformation i hbt-ärenden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheterna att föreskriva att asylsökande där förföljelse av hbt-personer åberopas ska utredas under medverkan av personal som har hbt-kompetens.

2009/10:Sf385 av Leif Jakobsson m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över lagen om eget boende.

2009/10:Sf391 av Carina Hägg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurser för utbildning och kompetensutveckling inom Migrationsverket.

2009/10:Sf405 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten till eget boende (EBO).
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning för barn.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till att begränsa polisens befogenheter att ingripa när s.k. gömda barn uppsöker vård och skola.

2009/10:So463 av Lars Ohly m.fl. (v):

22. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring om att asylsökande, personer som undanhåller sig avvisningsbeslut samt papperslösa som befinner sig varaktigt i Sverige ska erhålla full hälso- och sjukvård inom ramen för befintligt hälso- och sjukvårdssystem och tandvårdssystem på samma villkor som övriga bosatta i Sverige.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag

Anslagsförslag för 2010 under utgiftsområde 8
Migration*Belopp i 1 000-tal kronor*

Anslag (om inget annat anges avses ram- anslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		s	v	mp
1:1 Migrationsverket	2 010 013		-290 000	-140 000
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 252 900		+499 000	+120 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	353 047			+130 000
1:4 Domstolsprövning i utlänningsären- den	493 691			
1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	178 800			+213 000
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	93 255	+5 000	+100 000	-93 000
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	239 202		-135 000	-165 000
1:8 Från EU-budgeten finansierade insat- ser för asylsökande och flyktingar	130 218			
Summa	5 751 126	+5 000	+174 000	+65 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2010 under
utgiftsområde 8 Migration

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Företrädarna för s, v och mp har avstått från att ta ställning i beslutet om anslag (se särskilda yttrandena 1–3)

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Utskottets förslag
1:1 Migrationsverket	2 010 013
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 252 900
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	353 047
1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden	493 691
1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	178 800
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	93 255
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	239 202
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	130 218
Summa för utgiftsområdet	5 751 126